

Економіка

УДК 004:[339.137.2:330.101.541

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20646248>

**Цифрові детермінанти розвитку конкуренції в сучасній економіці:
макроекономічний аспект**

Солодкий Олександр Вадимович

аспірант кафедри економічної теорії та конкурентної політики,
Державний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна,
<https://orcid.org/0009-0007-4719-0269>

Прийнято: 18.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація: Мета статті полягає в обґрунтуванні ролі цифрових детермінант у трансформації конкурентного середовища та формуванні конкурентоспроможності національної економіки в умовах цифровізації, платформізації та зростання значення даних як стратегічного ресурсу. Актуальність дослідження зумовлена тим, що цифрові технології змінюють не лише інструменти економічної діяльності, а й саму логіку конкурентної взаємодії між суб'єктами ринку, посилюючи роль інновацій, цифрової інфраструктури, людського капіталу, алгоритмів, платформ і здатності економіки інтегруватися у глобальні цифрові ланцюги створення вартості. Методи дослідження охоплюють системний підхід, методи теоретичного узагальнення, порівняльного аналізу, структурно-логічної систематизації та макроекономічної оцінки ролі цифрового сектору в розвитку конкурентоспроможності економіки України. Результати дослідження свідчать, що цифрові детермінанти мають подвійний вплив на конкуренцію. З одного боку, вони сприяють зниженню транзакційних витрат,

розширенню доступу до ринків, підвищенню продуктивності, розвитку інновацій та прискоренню обміну інформацією. З іншого боку, цифровізація може посилювати ринкову концентрацію, формувати залежність бізнесу від великих цифрових платформ і створювати нові джерела ринкової влади, пов'язані з контролем над даними, алгоритмами, мережевими ефектами та цифровою інфраструктурою. Практична частина статті зосереджена на макроекономічній оцінці значення телекомунікаційних, комп'ютерних та інформаційних послуг для конкурентоспроможності України. Обґрунтовано, що український ІТ-сектор, попри воєнні ризики та макроекономічну нестабільність, зберігає стратегічне значення як джерело експорту послуг із високою доданою вартістю, валютних надходжень, розвитку людського капіталу та інтеграції України у світову цифрову економіку. Наукова новизна дослідження полягає в авторській систематизації цифрових детермінант конкуренції та розкритті їхнього впливу на конкурентоспроможність економіки через поєднання технологічного, інституційного, інфраструктурного та макроекономічного вимірів. Висновки підтверджують, що цифровізація є не лише чинником підвищення ефективності, а й джерелом нових конкурентних асиметрій, що потребують адаптації державної політики, розвитку цифрової інфраструктури, підтримки інноваційного підприємництва, захисту конкуренції на цифрових ринках і посилення цифрових компетентностей.

Ключові слова цифровізація, економічна конкуренція, цифрові детермінанти, конкурентоспроможність, цифрова економіка, ІТ-сектор, інновації, макроекономічний розвиток, цифрова трансформація.

**Digital determinants of competition development in the modern economy: a
macroeconomic aspect**

Oleksandr Solodkyi

PHD student of the Department of Economic Theory and Competition Policy,
State University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0009-0007-4719-0269>

***Abstract:** The purpose of the article is to substantiate the role of digital determinants in transforming the competitive environment and shaping the competitiveness of the national economy under the conditions of digitalization, platformization and the growing importance of data as a strategic resource. The relevance of the study is determined by the fact that digital technologies change not only the instruments of economic activity, but also the logic of competitive interaction between market participants, strengthening the role of innovation, digital infrastructure, human capital, algorithms, platforms and the ability of the economy to integrate into global digital value chains. The research methods include a systemic approach, theoretical generalization, comparative analysis, structural and logical systematization, and macroeconomic assessment of the role of the digital sector in the development of Ukraine's economic competitiveness. The results of the study show that digital determinants have a dual impact on competition. On the one hand, they contribute to reducing transaction costs, expanding access to markets, increasing productivity, developing innovation and accelerating the exchange of information. On the other hand, digitalization may strengthen market concentration, increase business dependence on large digital platforms and create new sources of market power related to control over data, algorithms, network effects and digital infrastructure. The practical part of the article focuses on the macroeconomic assessment of the*

importance of telecommunications, computer and information services for Ukraine's competitiveness. It is substantiated that the Ukrainian IT sector, despite war-related risks and macroeconomic instability, retains strategic importance as a source of high value-added services exports, foreign exchange earnings, human capital development and Ukraine's integration into the global digital economy. The scientific novelty of the study lies in the author's systematization of digital determinants of competition and in revealing their impact on economic competitiveness through the combination of technological, institutional, infrastructural and macroeconomic dimensions. The conclusions confirm that digitalization is not only a factor of efficiency growth, but also a source of new competitive asymmetries, which requires the adaptation of public policy, the development of digital infrastructure, support for innovative entrepreneurship, protection of competition in digital markets and strengthening of digital competencies.

Keywords: *digitalization, digital determinants, competition, competitiveness, digital economy, digital platforms, data, innovation, IT sector, national economy.*

Постановка проблеми

Цифровізація економіки змінює природу конкуренції, оскільки дедалі більшу роль у ринковій взаємодії відіграють дані, алгоритми, цифрові платформи, технологічна інфраструктура та здатність економічних суб'єктів швидко масштабувати цифрові продукти й послуги. У таких умовах конкуренція вже не обмежується ціновим суперництвом або боротьбою за виробничі ресурси. Вона дедалі частіше відбувається за доступ до користувацької уваги, даних, цифрових каналів збуту, технологічних стандартів і платформених екосистем [5; 11, с. 97-109; 14, с.102-113].

Водночас цифровізація має суперечливий вплив на конкурентне середовище. З одного боку, цифрові технології знижують трансакційні

витрати, полегшують вихід підприємств на нові ринки, створюють умови для появи інноваційних бізнес-моделей і підвищують доступність цифрових сервісів [7 ; 12]. З іншого боку, мережеві ефекти, контроль над великими масивами даних, алгоритмічна перевага та висока залежність бізнесу від платформ можуть сприяти концентрації ринкової влади у великих цифрових компаній [5; 10, с. 17-18; 14, с.102-109]. Це актуалізує питання не лише розвитку цифрової економіки, а й оновлення підходів до аналізу конкуренції та конкурентної політики.

Для України ця проблематика має особливе значення. В умовах воєнних ризиків і структурних викликів цифровий сектор, насамперед ІТ-бізнес і телекомунікаційні, комп'ютерні та інформаційні послуги, залишається важливим елементом зовнішньоекономічної стійкості, джерелом високої доданої вартості та каналом інтеграції у глобальні цифрові ринки [8 р. 387-391; 9]. Водночас сама наявність розвиненого ІТ-сектору ще не гарантує посилення конкуренції в економіці: важливими залишаються структура ринку, доступ до інвестицій, розвиток R&D, формування продуктових компаній, інституційна якість та адаптація конкурентної політики до умов платформеної економіки [8, р. 391-395; 13, с.75-84; 15, с. 9-20].

Отже, наукова проблема полягає у визначенні цифрових детермінант саме конкуренції, а не лише конкурентоспроможності, та в обґрунтуванні того, як ці детермінанти проявляються на макроекономічному рівні через структурні зміни в цифровому секторі України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна наукова дискусія щодо цифрових детермінант конкуренції формується на перетині кількох взаємопов'язаних напрямів: теорії інноваційної конкуренції, досліджень цифрових платформ, аналізу ринкової влади в умовах цифровізації, а також оцінювання ролі цифрового сектору в структурній трансформації економіки.

Перший напрям пов'язаний із дослідженням інноваційної природи конкуренції. У працях Ф. Агійона конкуренція розглядається як чинник, що може стимулювати інновації та підвищення продуктивності, однак цей зв'язок не є лінійним і залежить від структури ринку, інтенсивності суперництва, стимулів для нових учасників та здатності чинних компаній підтримувати інноваційний розвиток [1]. У контексті цифрової економіки цей підхід є особливо важливим, оскільки інновації можуть одночасно відкривати ринки для нових учасників і посилювати позиції великих цифрових платформ, які вже контролюють дані, інфраструктуру, алгоритми та користувацькі мережі.

Другий напрям представлений дослідженнями OECD, Європейської комісії та Європейського парламенту, у яких акцентовано увагу на зміні природи ринкової влади в цифровій економіці [4; 5; 7]. У цих працях підкреслюється, що традиційні показники конкуренції, зокрема ринкова частка, цінова поведінка або рівень концентрації, мають доповнюватися аналізом доступу до даних, мережевих ефектів, витрат переключення, мультимонігу, алгоритмічної видимості та ролі платформ як посередників доступу до ринку. Такий підхід є релевантним для цифрових ринків, де послуги можуть бути формально безоплатними для споживача, але ринкова влада формується через контроль над даними, рекламними потоками, цифровою інфраструктурою та умовами доступу бізнес-користувачів.

Третій напрям стосується цифрових олігополій і платформеної концентрації. У дослідженні Г. Пурій, О. Бурунової, В. Орлова, М. Байди та В. Кулішова обґрунтовано, що цифрові олігополії формуються під впливом мережевих ефектів, низьких граничних витрат, платформених бізнес-моделей і контролю над цифровими екосистемами [11, с. 97-109]. З цим підходом доцільно погодитися в частині необхідності врахування специфічних джерел ринкової влади цифрових платформ. Водночас для макроекономічного аналізу важливо не обмежуватися лише антимонопольним виміром, а враховувати, як

цифрові ринки впливають на структуру секторів, зайнятість, експорт послуг, інноваційну активність та здатність економіки інтегруватися у глобальні цифрові ланцюги створення вартості.

Питання глобальної конкуренції в умовах технологічного суперництва розкрито у праці В. Панченка, Н. Резнікової та М. Грода, де конкуренція інтерпретується не лише як ринкове змагання, а як процес структурного переформатування економічних і технологічних умов розвитку через зміну режимів доступу до ресурсів, ринків, технологій і стандартів [10, с. 7-18]. Цей підхід є важливим для дослідження цифрових детермінант конкуренції, оскільки цифрові технології дедалі частіше виступають не лише інструментом підвищення ефективності бізнесу, а й фактором геоекономічного позиціонування держав, формування технологічних залежностей і нормативно-інституційного впливу.

Четвертий напрям пов'язаний із впливом платформізації на бізнес-моделі підприємств. О. Трубей показує, що інтернет-платформи змінюють логіку функціонування підприємств торгівлі через перехід до омніканальних моделей, використання аналітики даних, CRM-систем, хмарних технологій і штучного інтелекту [12]. Цей підхід важливий для розуміння того, що цифрові платформи не лише створюють нові канали збуту, а й змінюють саму структуру конкурентної взаємодії: підприємства конкурують не тільки за споживача, а й за видимість у цифровому середовищі, доступ до даних, ефективність алгоритмічної взаємодії та здатність інтегруватися у платформені екосистеми.

Особливе значення для теми статті мають праці Ю. М. Уманціва. У статті «Цифровізація економіки у контексті глобальних тенденцій суспільного розвитку» Ю. Уманців та Є. Бабкова розглядають цифровізацію як складову ширших глобальних трансформацій і переформатування економічного порядку [14 с. 102-113]. У праці «Трансформаційні процеси в економіці в

умовах глобальної конкуренції: цифровий вимір» Ю. Уманців аналізує розвиток глобального конкурентного середовища за умов цифровізації та підкреслює, що цифрові зміни мають розглядатися в контексті структурної трансформації економіки [13, с. 75-84]. У статті Ю. Уманціва та співавторів про конкурентоспроможність ІТ-бізнесу України акцент зроблено на експортній орієнтації ІТ-ринку, ролі R&D, інтелектуального капіталу, державних стимулів, захисту прав інтелектуальної власності та співпраці держави, бізнесу, університетів і дослідницьких центрів [8, р. 387-395]. Ці положення є важливими для цієї статті, оскільки дають змогу розглядати цифрові детермінанти конкуренції не лише як технологічні чинники, а як інституційно й структурно зумовлені фактори розвитку ринкового середовища.

Окремий напрям сучасних досліджень пов'язаний із роллю інновацій та цифрових екосистем у трансформації конкурентного середовища. М. Четін та К. Еркіші розглядають інновації як чинник глобальної конкурентоспроможності, що впливає на здатність країн посилювати позиції в умовах технологічної трансформації [2, р. 19-35]. У контексті цієї статті такий підхід важливий тому, що інновації змінюють не лише продуктивність окремих компаній, а й структуру ринків, бар'єри входу та можливості формування нових технологічних ніш. Водночас О. Осієвський, Ю. Уманців та Ю. Білявська акцентують увагу на цифрових екосистемах як новому механізмі економічної організації підприємств [6, р. 175-194]. З цим підходом доцільно погодитися, оскільки в цифровій економіці конкуренція дедалі більше зміщується від суперництва окремих фірм до взаємодії платформ, продуктових рішень, даних, інтелектуальної власності та мережевих ефектів.

Отже, аналіз сучасних досліджень свідчить, що цифровізація істотно змінює умови конкуренції на мікро-, мезо- та макрорівнях. У науковій літературі достатньо ґрунтовно розкрито вплив цифрових платформ,

інновацій, даних, технологічної інфраструктури та інституційного середовища на розвиток бізнесу й конкурентоспроможність економіки. Водночас потребує подальшого дослідження саме макроекономічний вимір цифрових детермінант конкуренції, зокрема їхній вплив на структуру секторів, бар'єри входу, концентрацію ринкової влади, експортний потенціал цифрового сектору та формування нових умов конкурентної взаємодії в економіці України.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість досліджень цифровізації, платформізації та ІТ-сектору, недостатньо розкритим залишається зв'язок між цифровими детермінантами та конкуренцією саме в макроекономічному вимірі. Частина досліджень зосереджується на конкурентоспроможності підприємств або секторів, однак конкуренція і конкурентоспроможність не є тотожними поняттями. Конкуренція характеризує механізм взаємодії суб'єктів ринку, рівень відкритості, бар'єри входу, концентрацію, доступ до ресурсів і правила ринкової поведінки. Конкурентоспроможність натомість відображає здатність підприємства, сектору чи економіки досягати результатів у такому середовищі.

Недостатньо дослідженим залишається також питання структурних змін у цифровому секторі України. Динаміка експорту ІТ-послуг сама по собі не повністю пояснює вплив цифровізації на конкуренцію. Важливішими для аналізу є частка ІТ у структурі експорту послуг, зміна ролі продуктових компаній, концентрація великих ІТ-гравців, розвиток R&D і здатність цифрового бізнесу створювати нові ринкові ніші.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Метою статті є визначення цифрових детермінант конкуренції та обґрунтування їх прояву в макроекономічному вимірі на прикладі структурних змін у цифровому секторі України.

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Для досягнення мети поставлено такі завдання: систематизувати сучасні підходи до аналізу цифрової конкуренції; розмежувати вплив цифрових детермінант на конкуренцію та конкурентоспроможність; визначити основні канали впливу цифровізації на конкурентне середовище; охарактеризувати структурну роль IT-сектору України; узагальнити ринкову структуру найбільших IT-компаній України як індикатор масштабування цифрового бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження

Цифрові детермінанти конкуренції доцільно розглядати як сукупність факторів, що змінюють умови входу на ринок, характер взаємодії між учасниками, джерела ринкової влади та механізми інноваційного оновлення. На відміну від чинників конкурентоспроможності, які описують здатність суб'єкта досягати кращих результатів, детермінанти конкуренції характеризують саме середовище ринкового суперництва.

Таблиця 1

Цифрові детермінанти трансформації конкурентного середовища

Цифрова детермінанта	Макроекономічний прояв	Вплив на конкуренцію
Цифрова інфраструктура	Доступ до інтернету, мобільного зв'язку, хмарних технологій, цифрових сервісів	Зниження бар'єрів входу на ринки, розширення можливостей для підприємництва, підвищення інтегрованості економіки
Цифровий бізнес	IT-послуги, електронна комерція, онлайн-сервіси, фінтех, цифрові стартапи	Масштабування бізнесу, вихід на міжнародні ринки, підвищення гнучкості компаній
Інновації	R&D, цифрові продукти, штучний інтелект, технологічні рішення	Формування довгострокових конкурентних переваг, підвищення продуктивності, оновлення бізнес-моделей

Дані та платформи	Big Data, цифрові платформи, алгоритми, платформені екосистеми	Оптимізація ринкової взаємодії, персоналізація послуг, але також ризик концентрації ринкової влади
Людський капітал	Цифрові навички, IT-фахівці, інженерні та аналітичні компетентності	Посилення інноваційного потенціалу, здатність економіки інтегруватися у глобальні цифрові ринки
Інституційне середовище	Регулювання цифрових ринків, захист прав інтелектуальної власності, стимули для R&D, цифрова держава	Забезпечення умов чесної конкуренції, підтримка інвестицій, зниження регуляторної невизначеності

Джерело: власна розробка автора на основі [5; 8, р. 387-395 ; 11, с. 102-109; 12].

Наведена систематизація демонструє, що цифрові детермінанти впливають передусім на умови конкуренції: бар'єри входу, доступ до ресурсів, можливість масштабування, концентрацію ринкової влади та правила взаємодії між учасниками. Тому їх не варто ототожнювати з конкурентоспроможністю, хоча в довгостроковому періоді вони можуть її формувати.

У макроекономічному вимірі цифрові детермінанти проявляються через структурні зміни у секторах, які створюють цифрові продукти й послуги. Для України таким сектором є IT-бізнес і ширше — телекомунікаційні, комп'ютерні та інформаційні послуги. Їх значення полягає не лише в обсягах експорту, а в тому, що вони демонструють здатність економіки створювати послуги з високою доданою вартістю, підтримувати зайнятість висококваліфікованих фахівців, інтегруватися у глобальні цифрові ланцюги та розвивати нові організаційні форми бізнесу [8, р. 387-394; 9].

Доцільніше аналізувати не стільки абсолютну динаміку експорту IT-послуг, скільки їх структурну роль у системі експорту послуг. За розрахунками на основі даних НБУ, у 2024 р. частка інформаційних технологій у структурі

експорту послуг України переважно коливалася в межах 36–40%, тоді як у 2025 р. частіше перебувала на рівні понад 42–44% [9]. Це свідчить, що навіть за складних макроекономічних умов цифровий сектор зберігає вагоме місце у зовнішньоекономічній структурі. Водночас така структурна вага не означає автоматичного посилення конкуренції: важливими залишаються внутрішня структура ІТ-ринку, співвідношення сервісних і продуктових компаній, доступ до інвестицій та розвиток інноваційної інфраструктури.

Окремим показником структурних змін є рейтинг найбільших ІТ-компаній України. Він не відображає всієї глибини цифрової економіки, але дає змогу побачити концентрацію людського капіталу, роль великих сервісних і продуктових гравців, а також зміщення акцентів у бік продуктових компаній.

Таблиця 2

Найбільші ІТ-компанії України за кількістю фахівців, січень 2026 р.

Місце	Компанія	Кількість фахівців	Характеристика за даними рейтингу
1	EPAM Ukraine	9560	+210 фахівців за друге півріччя 2025 р.; перше зростання з початку повномасштабного вторгнення
2	SoftServe	7120	Без суттєвого зростання; фокус на Data Science, R&D, робототехніці та AI-напрямах
3	GlobalLogic Ukraine	5425	Майже стабільна чисельність; український хаб залишається одним із найбільших у глобальній структурі компанії
4	Ajax Systems	4612	+699 фахівців за друге півріччя 2025 р.; лідер зростання серед топ-50
5	Genesis	3274	+118 фахівців за друге півріччя 2025 р.; зростання продуктової екосистеми
6	DXC Luxoft	2900	Належить до найбільших сервісних компаній; у рейтингу фіксується стримана динаміка

7	Evoplay	2453	Один із великих продуктових гравців українського ІТ-ринку
8	ZONE3000	2205	Велика сервісна ІТ-компанія
9	DataArt	2106	Входить до десятки найбільших ІТ-компаній України
10	Intellias	2022	Входить до десятки найбільших ІТ-компаній України

Джерело: власна розробка автора на основі [3].

Дані таблиці 2 свідчать про поєднання двох тенденцій. З одного боку, найбільші позиції зберігають сервісні компанії, що відображає історично сформовану експортно-сервісну модель українського ІТ-сектору. З іншого боку, найбільш помітне зростання демонструють продуктові та екосистемні компанії, зокрема Ajax Systems, Genesis, mono, Nova Digital, FRACTAL, AUTODOC та UPSTARS [3]. Це важливо для аналізу конкуренції, оскільки продуктові компанії частіше створюють власні цифрові екосистеми, інтелектуальну власність, дані та канали прямої взаємодії зі споживачами.

У другому півріччі 2025 р. загальна кількість фахівців у топ-50 ІТ-компаній України зросла на 667 осіб, або на 0,8%, а за 2025 р. приріст становив 0,5%. Це перша позитивна динаміка за чотири роки, однак вона залишається помірною [13]. Така стабілізація свідчить не про швидке відновлення ринку, а радше про поступову адаптацію цифрового бізнесу до нових умов. Водночас зростання продуктових компаній свідчить про структурний зсув, який може мати важливі наслідки для конкуренції: конкуренція поступово переходить від моделі продажу робочого часу та сервісної експертизи до моделі створення цифрових продуктів, платформ і екосистем.

Отже, макроекономічний аспект цифрових детермінант конкуренції полягає не лише у внеску ІТ-сектору в експорт послуг, а й у зміні структури цифрового бізнесу. Для України ключовим завданням є перехід від переважно сервісної моделі до моделі, у якій більшу роль відіграють продуктові компанії,

R&D, інтелектуальна власність, цифрові платформи та інституційна підтримка інновацій. Саме за таких умов цифровий сектор може стати не лише джерелом валютних надходжень, а й середовищем розвитку конкуренції, появи нових ринкових ніш і технологічного оновлення економіки.

Висновки. Цифрові детермінанти конкуренції змінюють умови входу на ринок, джерела ринкової влади, механізми масштабування бізнесу та характер інноваційної взаємодії. Їх не слід ототожнювати з конкурентоспроможністю: конкуренція відображає структуру й правила ринкової взаємодії, тоді як конкурентоспроможність є результатом дії цих умов.

У результаті дослідження встановлено, що цифровізація впливає на конкуренцію через розвиток цифрової інфраструктури, платформізацію ринків, використання даних та алгоритмів, поширення інноваційних бізнес-моделей, формування цифрових екосистем і зміну ролі людського капіталу. У макроекономічному вимірі це проявляється через структурні зміни у цифровому секторі, трансформацію ринкової взаємодії та зміну співвідношення між сервісними й продуктовими моделями цифрового бізнесу.

Для України макроекономічний прояв цифрових детермінант конкуренції пов'язаний зі структурною роллю ІТ-сектору в експорті послуг, концентрацією людського капіталу у великих ІТ-компаніях і поступовим посиленням продуктивних бізнес-моделей. Водночас встановлено, що зростання експорту ІТ-послуг саме по собі не гарантує посилення конкуренції в економіці, оскільки важливими залишаються рівень розвитку R&D, інституційна якість, доступ до інвестицій, захист прав інтелектуальної власності та здатність цифрового сектору формувати власні технологічні продукти й екосистеми.

Наукова новизна дослідження полягає у розмежуванні понять цифрових детермінант конкуренції та цифрових чинників конкурентоспроможності, а також в обґрунтуванні макроекономічного підходу до аналізу цифрової

конкуренції через структурні зміни цифрового сектору України. Запропоновано систематизацію цифрових детермінант трансформації конкурентного середовища та визначено основні канали їх впливу на ринкову структуру, бар'єри входу та механізми ринкової взаємодії.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання сформульованих підходів під час розроблення державної політики цифрового розвитку та конкурентної політики. Зокрема, застосування наступних ключових підходів:

- стимулювання розвитку продуктивних ІТ-компаній та R&D-центрів;
- підтримка цифрової інфраструктури й інноваційних екосистем;
- удосконалення механізмів захисту прав інтелектуальної власності;
- адаптація конкурентної політики до умов платформеної економіки та цифрових ринків;
- створення умов для масштабування українських цифрових продуктів на глобальних ринках;
- посилення співпраці між державою, бізнесом, університетами та дослідницькими центрами у сфері цифрових інновацій.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом платформеної концентрації на цифрових ринках, оцінюванням впливу штучного інтелекту на конкурентне середовище, а також дослідженням ролі цифрових екосистем у трансформації структури національної економіки.

Список використаних джерел

1. Aghion P., Cherif R., Hasanov F. Competition, Innovation, and Inclusive Growth. IMF Working Paper. 2021. No. WP/21/80. URL: <https://www.imf.org/-/media/files/publications/wp/2021/english/wpiea2021080-print-pdf.pdf> (дата звернення: 25.03.2026).
2. Cetin M., Erkisi K. An innovative perspective on the impact of innovation on global competitiveness: comparative analysis of EU13 and EU15 countries. Journal of Competitiveness. 2023. Vol. 15, No. 4. P. 19–35. URL: <https://www.cjournal.cz/files/504.pdf> (дата звернення: 25.03.2026).
3. DOU. Топ-50 ІТ-компаній України, зима 2026: ринок стабілізувався, але найм обережний. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/top-50-winter-2026/> (дата звернення: 25.03.2026).
4. European Commission. Digital Markets Act: ensuring fair and open digital markets. URL: https://digital-markets-act.ec.europa.eu/index_en (дата звернення: 25.03.2026).
5. OECD. The Evolving Concept of Market Power in the Digital Economy. OECD Competition Policy Roundtable Background Note. 2022. URL: https://www.oecd.org/en/publications/the-evolving-concept-of-market-power-in-the-digital-economy_2cfc4a8-en.html (дата звернення: 25.03.2026).
6. Osiyevskyy O., Umantsiv Y., Biliavska Y. Digital Ecosystem: A Mechanism of Economic Organization of Enterprises of the Future. Rutgers Business Review. 2023. Vol. 8, No. 2. P. 175–194. URL: <https://rbr.business.rutgers.edu/article/digital-ecosystem-mechanism-economic-organization-enterprises-future> (дата звернення: 25.03.2026).
7. Regulation (EU) 2022/1925 of the European Parliament and of the Council of 14 September 2022 on contestable and fair markets in the digital sector and amending Directives (EU) 2019/1937 and (EU) 2020/1828 (Digital Markets

Act). Official Journal of the European Union. 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj/eng> (дата звернення: 25.03.2026).

8. Umantsiv Y., Rudenko I., Ozhelevskaya T., Shcherbakova T., Khrustalova V. Competitiveness of the IT Business in Ukraine: Current State and Pathways for Enhancement. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice. 2025. Vol. 1, No. 60. P. 387–400. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.60.2025.4479>.

9. Національний банк України. Статистика зовнішнього сектору України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (дата звернення: 25.03.2026).

10. Панченко В., Резнікова Н., Грод М. Глобальна конкуренція і політика стримування розвитку: нормативно-інституційні виміри стратегічного суперництва. Міжнародна економічна політика. 2025. № 2 (43). С. 7–41.

11. Пурій Г., Бурунова О., Орлов В., Байда М., Кулішов В. Економічні механізми державного регулювання цифрових олігополій в країнах ЄС. Журнал європейської економіки. 2026. Т. 25, № 1. С. 97–119. URL: <https://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1922> (дата звернення: 25.03.2026).

12. Трубей О. М. Вплив інтернет-платформ на бізнес-моделі підприємств торгівлі. Здобутки економіки: перспективи та інновації. 2026. № 29. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19681114>.

13. Уманців Ю. М. Трансформаційні процеси в економіці в умовах глобальної конкуренції: цифровий вимір. Економічна теорія та право. 2023. № 2. С. 75–84.

14. Уманців Ю.М., Бабкова Є. Цифровізація економіки у контексті глобальних тенденцій суспільного розвитку. Геополітика України: історія і

сучасність. 2021. № 2 (27). С. 102–113. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.2\(27\).102-113](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.2(27).102-113).

15. Уманців Ю. М., Білявська Ю. В. Цифрові детермінанти технологічного розвитку економіки. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2024. № 2 (86). С. 9–20. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/86.009>.